

ที่ กษ ๐๒๐๔/ ๓๐๕๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

สวค. ๖/๖๐๒
วันที่ ๑๙ ก.ย. ๒๕๖๑
เวลา ๑๗.๐๐ น.

๑๓) กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานผลการเดินทางไปราชการต่างประเทศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๒/๑๑๕๔๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เดินทางไปราชการ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อประชุมหารือการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรไทย ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเรียนสรุปผลการเดินทางดังกล่าว ดังนี้

๑. การประชุมหารือร่วมกับประธานสถาบันประมงแห่งชาติสหรัฐฯ (National Fisheries Institutes : NFI) และผู้แทนภาคเอกชน บริษัท Rubicon Resource Group ในประเด็นแรงงานในอุตสาหกรรมประมงของไทย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แจ้งให้ NFI และผู้แทนบริษัทนำเข้าอาหารทะเลของสหรัฐฯ ให้ทราบถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลของประเทศไทย โดยเห็นว่าตลาดสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดที่สำคัญของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าประมง ซึ่งมีกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยมีการส่งออกอยู่ในลำดับต้นของการส่งออกสินค้าเกษตรไปทั่วโลก อย่างไรก็ตาม จากการที่ได้มีข่าวกรณีปัญหาการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงของไทย ผ่านสื่อ และบทความต่างๆ และจากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐฯ (TIP Report) ประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งได้จัดอันดับประเทศไทยอยู่ใน Tier ๒ Watch list นั้น ประเทศไทยได้มีแนวทางและกลไกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในสินค้าประมงของไทย ดังนี้

๑) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการระดับชาติในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย (Action Plan) ประจำปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานประมงของรัฐบาลไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทบาทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความพยายามแก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระดับชาติในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ นี้

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานในอุตสาหกรรมประมงในระดับนโยบาย โดยในการประชุมคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และได้พิจารณาเห็นชอบให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๒ ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแนวทางการปฏิบัติในการตรวจตราเรือประมงไทยที่ออกไปและเดินทางกลับจากการทำประมงนอกน่านน้ำ และการจัดทำแนวทางการปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี Good Labour Practice: (GLP) สำหรับแรงงานประมงไทย

/๓) ในการประชุม...

๓) ในการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการด้านการประมง เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน และได้พิจารณา มาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานประมง คือ การพิจารณาแนวทางการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง หรือ Vessel Monitoring System (VMS) สำหรับเรือประมงนอกน่านน้ำ การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี Good Labour Practice ในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล และการจัดทำรายการงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล เพื่อปกป้องแรงงานผู้เยาว์ ๑๕-๑๗ ปี ซึ่งขณะนี้กำลังเร่งดำเนินการอยู่ และมีกำหนดการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕

๑.๒ ประธานสถาบันประมงสหรัฐอเมริกา (NFI) ได้แจ้งว่า ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าไปสหรัฐ คิดเป็นมูลค่า ๒๕ พันล้านเหรียญสหรัฐ (๗๗๕,๐๐๐ ล้านบาท) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยคิดเป็น ๑.๑% ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าของสหรัฐ โดยสินค้าประมงของไทยที่ส่งออกไปสหรัฐมีมูลค่ากว่า ๒.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ (๗๔,๐๐๐ ล้านบาท) โดยสินค้าประมงส่งออกหลักคือ ผลิตภัณฑ์กุ้ง ทุ่นการป้องกันปลานิล กลุ่มหมึก และสินค้าอาหารทะเลอื่นๆ และนำเสนอข้อกังวลในประเด็นแรงงานจากมุมมองของภาครัฐและเอกชนของสหรัฐอเมริกา ซึ่ง NFI ได้กังวลถึงภาพลักษณ์ของสินค้าประมงที่ส่งออกมายังสหรัฐฯ ที่ปรากฏบนสื่อต่างๆ ที่ได้แสดงถึงภาพลักษณ์การผลิตที่ระบุว่าอุตสาหกรรมของไทยมีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ มีการใช้แรงงานต่างด้าวอย่างผิดกฎหมาย มีการทารุณกรรมแรงงาน และเห็นว่าการดำเนินงานของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาอย่างไม่เพียงพอ ภาครัฐของสหรัฐต้องการเห็นการแก้ไขปัญหาแรงงานอย่างจริงจัง ซึ่งหากประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน ประเทศไทยจะมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกลดระดับลงมาที่ Tier ๓

๒. การดูงานด้านการตลาดสินค้าเกษตร

ได้ศึกษางานด้านการตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งในสหรัฐอเมริกจะเป็นลักษณะของซูเปอร์มาร์เก็ตรวม ๓ แห่ง ได้แก่

๒.๑ ห้าง Walmart เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตสัญชาติอเมริกันซึ่งจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยมีสาขากว่า ๓,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ และดำเนินการภายใต้ชื่ออื่นอีก ๖๙ ชื่อ ใน ๒๗ ประเทศ มีลูกค้าและสมาชิกมาจับจ่ายเฉลี่ยกว่า ๒๐๐ ล้านครั้งต่อสัปดาห์ โดยห้าง Walmart เป็นผู้นำเข้าสินค้ากุ้งแช่แข็งรายใหญ่ที่สุดของประเทศไทย โดยทางร้านมีรูปแบบการจำหน่ายสินค้าทั้งในห้างซูเปอร์มาร์เก็ต ออนไลน์ และบนมือถือ ซึ่งสินค้าเกษตรและอาหารของไทยที่จำหน่าย ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ เบเกอรี่ อาหารแช่แข็ง มะพร้าวอ่อน ข้าวหอมมะลิ กุ้งแช่แข็ง น้ำผลไม้กระป๋อง เป็นต้น

๒.๒ ห้าง Great Wall เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตสัญชาติจีนซึ่งเน้นจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารและสินค้าเอเชียเป็นหลัก ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ชาวเอเชีย และชาวอเมริกาใต้ ปัจจุบันมีทั้งหมด ๘ สาขา โดยกระจายไปทั่วมลรัฐแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก อาทิ เวอร์จิเนีย แมรีแลนด์ นิวยอร์ก และแมทซาชูเซต เป็นต้น สำหรับสินค้าไทยที่มีวางจำหน่าย ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ เครื่องปรุงรส เครื่องแกงสำเร็จรูป กะทิกระป๋อง ลูกชิ้น ทุเรียน อาหารแช่แข็ง เส้นก๋วยเตี๋ยวแห้ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เป็นต้น

๒.๓ ห้าง H-Mart เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตสัญชาติเกาหลี ซึ่งเน้นจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารและสินค้าเอเชียเป็นหลัก ปัจจุบันมีกว่า ๔๐ สาขา ครอบคลุมในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา โดยเน้นกลุ่มลูกค้าชาวเอเชียและอเมริกาใต้เป็นหลัก สินค้าไทยที่มีวางจำหน่าย ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ น้ำปลา ซอสปรุงรส เครื่องแกงสำเร็จรูป กะทิกระป๋อง มะพร้าวน้ำหอม ทุเรียนแช่แข็ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป น้ำมะพร้าวกระป๋อง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันร้านนี้เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภคชาวเอเชียและชาวไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากสินค้ามีความสดใหม่และราคาถูก เมื่อเทียบกับห้างอื่นๆ

๓. ข้อคิดเห็น

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีศักยภาพนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งปรุงแต่ง และอาหารทะเลกระป๋อง ซึ่งในปี ๒๕๕๔ มีปริมาณการนำเข้ารวมมูลค่ากว่า ๗๔,๐๐๐ ล้านบาท แต่ประเด็นแรงงานจากมุมมองของภาครัฐ ภาคเอกชนของสหรัฐที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสินค้าประมงไทยในเชิงลบ ที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ และการที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้อยู่ใน Tier ๒ Watch list ๓ ปีติดต่อกัน เป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันให้ขับเคลื่อนและเร่งดำเนินการแก้ไข ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นสมควรในการนำข้อกังวลของสถาบันประมง (NFI) และภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกา แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักการเกษตรต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๑๑๐๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๙๙๖